

УДК 343.359.8

DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2025.23.334344>

Т. О. Михайліченко,
канд. юрид. наук, доцентка,
доцентка кафедри кримінального
права та кримінально-правових
дисциплін
Полтавського юридичного інституту
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

НЕБЕЗПЕЧНА ПРОДУКЦІЯ ЯК ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИНУ: КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕВОЛЮЦІЇ СТ. 227 КК УКРАЇНИ ТА СПАДЩИНА В. Я. ТАЦІЯ

У статті досліджуються положення чинного кримінального законодавства, а саме ст. 227 КК України з позиції переосмислення концептуальних підходів В. Я. Тація щодо небезпечної продукції. Встановлено, що зміни до досліджуваної норми у КК України у порівнянні з кримінальним законом 1960 р. варто сприймати позитивно, так як вони частково скоротили перелік тих недоліків, на які свого часу вказував В. Я. Тацій. У той же час зміни до ст. 227 КК України у 2010 р. варто оцінювати критично. Зокрема, предмет злочину із «недоброякісна або некомплектна продукція чи товари» було змінено на «небезпечна продукція», тобто фактично відбулося звуження предмету. В окремих випадках це призвело до неможливості застосовувати ст. 227 КК України. Однак у контексті товарів військового призначення та медичної продукції, які поставляються захисникам і є неякісними, а отже, в більшості випадків небезпечними для життя і здоров'я, досліджувана норма мала б і надалі застосовуватися. Та аналіз судової практики та контент-аналіз медіа засвідчив, що на практиці ця норма не включається до формули кваліфікації винних осіб.

Доведено, що напрацювання В. Я. Тація по досліджуваній тематичі не втратили своєї актуальності. Ті проблеми, які вказував вчений і нині постають перед практиками, особливо в контексті доказування предмету злочину, передбаченого ст. 227 КК України. Водночас у зв'язку із значними та терміновими потребами у значній кількості продукції військового призначення та медичної продукції, їх виробники та продавці далеко не завжди дотримуються встановлених стандартів. Це у свою чергу становить реальну загрозу для життя та здоров'я українських військовослужбовців. Водночас проведене дослідження засвідчило, що на практиці норма, передбачена ст. 227 КК України, невиправдано не застосовується, хоча і повинна б. Її застосування разом із ст. 191 або 190 КК України при публічних закупівлях товарів військового призначення або медичної продукції для

захисників б дозволило комплексно протидіяти кримінально-правовими засобами таким діям.

Ключові слова: кримінальна відповідальність; кримінально-правове регулювання; кримінальне правопорушення; введення в обіг небезпечної продукції; небезпечна продукція; товари військового призначення; публічні закупівлі; медична продукція; корупційні кримінальні правопорушення.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження питань кримінальної відповідальності за умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції зумовлене зростанням постачання, особливо після повномасштабного вторгнення, такої продукції до нашої держави і нашим захисника зокрема. Водночас норма, передбачена ст. 227 КК України, зазначала істотних змін у 2010 р. у зв'язку із прийняттям Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» № 2735-VI¹, що призвело до її вкрай низького рівня застосування. Хоча напрацювання наших вчителів по цій тематиці, як вбачається, не втратили своєї актуальності та чекають на переосмислення та осучаснення. Зокрема, над цією темою свого часу працював і В. Я. Тацій, який наголошував, що «поряд із здійснюваними організаційними, інженерно-технічними, виховними та економічними заходами велике значення мають і кримінально-правові заходи боротьби з випуском недоброякісної промислової продукції. Проте на практиці багато питань застосування ст. 147 КК УРСР (нині ст. 227 КК України – уточнення наше) вирішуються дуже суперечливо, що утруднює ефективну боротьбу із зазначеними злочинами»². Наразі ж питаннями кримінальної відповідальності за умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції займаються такі вітчизняні дослідники, як С. І. Балко³,

¹ Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 № 2735-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2735-17>.

² Тацій В. Я. Практика притягнення до кримінальної відповідальності за випуск недоброякісної продукції. *Радянське право*. 1987. № 4. С. 31.

³ Балко С. І. Кримінальна відповідальність за умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції: системний аналіз. *Наше право*. 2013. № 13. С. 132–135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2013_13_24.

О. А. Морозовська⁴, Н. В. Наумчук⁵, І. Ю. Плаксюк⁶. При цьому варто відмітити, що основна увага дослідників все ж таки сконцентрована на аналізі ознак складу даного кримінального правопорушення і не містять аналізу сучасних викликів, які пов'язані з активними бойовими діями на значній території нашої держави.

Останнє десятиліття історії незалежної України тісно перекликається із низкою викликів. Це і війна, яка триває з 2014 р., і активні євроінтеграційні процеси та пов'язані з цим реформи, і знищення росією значної кількості підприємств, установ, організацій, і підвищення податків, і перманентна суспільна незадоволеність рівнем соціального забезпечення та корупцією тощо. Окрім того, на нашу думку, наша держава повинна докладати значних зусиль для зміни парадигми, щоб після закінчення війни суспільство не розчарувалося в ній, не почало масово покидати країну. Водночас всі ці виклики і складнощі за належної стратегії та політики можуть зробити нашу державу сильнішою та більш успішною. Так, наразі Україні випав шанс відновити та розвинути свій військово-промисловий комплекс (далі – ВПК). За останні роки загальновідомими та успішними стали розробки ракет «Нептун», «Пекло», «Паляниця», «Сапсан», безпілотних надводних апаратів «Sea Baby» та «MAGURA V5», протитанкових ракетних комплексів «Стугна-П», БПЛА «Лелека» «Raybird-3» (ACS-3), «SHARK», «UJ-22 Airborne», АСУ-1 «Валькірія», «Фурія» та багато інших. Саме розвиток ВПК, як видається, може стати значною складовою для відновлення та розвитку нашої економіки

⁴ Морозовська О. А. Проблемні аспекти об'єктивної сторони умисного введення в обіг (випуску на ринок України) небезпечної продукції (стаття 227 Кримінального кодексу України). *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 3. С. 43–47. <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2023-84-43-47>; Морозовська О. А. Кримінальна відповідальність за умисне введення в обіг небезпечної продукції в Україні та країнах ЄС. *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 2(4). С. 113–117. <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-2-113-117>.

⁵ Наумчук Н. В. Проблемні аспекти об'єктивної сторони умисного введення в обіг на ринку України (випуску на ринок України) небезпечної продукції (ст. 227 Кримінального кодексу України). *Вісник Запорізького національного університету*. 2014. № 4 (II). С. 270–274.

⁶ Плаксюк І. Ю. Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції: проблеми визначення та встановлення обов'язкових ознак цього кримінального правопорушення. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2023. № 2(20). С. 146–158. DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2023.20.290715>.

і після війни. Сьогодні багато країн світу активно слідкують за українським розробками та їх випробуванням під час реальних бойових зіткнень та готові їх купувати для власних армій⁷.

Водночас не все так добре, як нам би хотілося. Контент-аналіз повідомлень у медіа показав значну кількість випадків, які пов'язані із випуском, реалізацією і часом закупівлею неякісних мін та набоїв⁸, турнікетів та індивідуальних аптечок⁹, бронежилетів та шоломів¹⁰, продуктових наборів для військовослужбовців (сухпайків)¹¹ тощо. Такі дії кваліфікуються як привласнення, розтрата, заволодіння чужими (у більшості випадків державними) коштами (ст. 191 КК України) або ж як шахрайство (ст. 190 КК України). Однак, на нашу думку, така кваліфікація є неповною, адже абсолютно не враховує, що в умовах активних бойових дій неякісні товари військового призначення та неякісна медична продукція¹² для військових

⁷ Михайліченко Т. О. Кримінальна відповідальність за випуск чи реалізацію недоброякісної продукції: минуле, сьогодення, майбутнє. *Наукова спадщина професора В. Я. Тація і актуальні проблеми кримінального права*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., що відбулася 21 січ. 2025 р. / [редкол. Ю. А. Пономаренко та ін.]. Харків: Право. 2025. С. 316–317.

⁸ Тесля О. Постачання бракованих мін на фронт: у Міноборони зробили гучну заяву. 26.11.2024. *Главред*. URL: https://glavred.net/ukraine/postavki-brakovannyh-min-na-front-v-minoborony-sdelali-gromkoe-zayavlenie-10617461.html?utm_source=ukrnet_news; Міністерству оборони продали неякісні боєприпаси на мільйони гривень. 18.08.2023. *Військовий кур'єр*. URL: <https://mil.co.ua/ministerstvu-oborony-prodaly-neyakisni-boeygrupasy-na-miliony-gryven-foto/>.

⁹ М'ясищев О., Скібіцька Ю., Коберник К. За півтора року Нацгвардія, рятувальники й правоохоронці купили 33 тисячі ненадійних турнікетів. 11.06.2024. *Бабель*. URL: <https://babel.ua/texts/107954-za-pivtora-roki-nacgvardiya-ryatuvalniki-y-pravoohoronci-kupili-33-tisyachi-nenadiynih-turniketiv-u-groshah-ce-ne-tak-bagato-mayzhe-17-milyoniv-griven-ale-velikiy-rizik-babel-rahuye>; Поставили неякісні аптечки для військових на 18 млн гривень: судитимуть групу осіб. 21.04.2025. *Армія інформ*. URL: <https://armyinform.com.ua/2025/04/21/postavyly-neyakisni-aptechky-dlya-vijskovyh-na-18-mln-gryven-sudytymut-grupu-osib/#:~:text=%D0%9F%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B1%D1%8E%D1%80%D0%BE%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%8C%20%D1%83,%D1%86%D0%B5%20%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D1%94%2021%20%D0%BA%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8F%20%D0%94%D0%91%D0%A0>.

¹⁰ Повідомлено про підозру директору підприємства, яке поставило волинським бійцям амуніцію неналежної якості на суму 33 млн грн. 29.07.202. Волинська обласна прокуратура. URL: <https://vol.gp.gov.ua/ua/news.html?m=publications&t=rec&id=317128&fp=1140>; Волокіта В. "Може становити загрозу життю": фірма продала поліції охорони неякісні бронежилети. 27.10.2024. *Українська правда*. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/10/27/721073/>.

¹¹ Гичко М. Для ЗСУ постачали неякісні сухпайки: Міноборони судиться за 446 млн гривень. 02.09.2023. УНІАН. URL: https://www.unian.ua/incidents/dlya-zsu-postachali-neyakisni-suhpayki-minoboroni-suditsya-za-446-mln-griven-12380127.html?utm_source=chatgpt.com.

¹² Під медичною продукцією слід розуміти лікарські засоби та медичні вироби.

становлять реальну небезпеку для життя та здоров'я захисників України. Тобто така продукція є не просто неякісною, вона є небезпечною, адже або не здатна захистити життя та здоров'я захисника, або ж напряду становить загрозу для нього під час використання.

Водночас ст. 227 КК України, як засвідчують відкриті дані, майже не перебуває в колі уваги правоохоронних та судових органів. Так, якщо у 2013 р. було обліковано 111 кримінальних проваджень за досліджуваною нормою, лише 2 провадження були направлені до суду і 1 особа була засуджена, після початку війни (у 2014 р.) обліковано 67 проваджень, скеровано до суду – 0, засуджено – 0, то після повномасштабного вторгнення ситуація значно змінилася. У 2022 р. було обліковано 21 провадження, скеровано до суду – 0, засуджено 1 особу, яку було звільнено від покарання; у 2023 р. обліковано 13 проваджень, скеровано до суду – 0, засуджено – 0; у 2024 р. обліковано 7 проваджень, скеровано до суду – 1, засуджено – 0¹³. Єдиний реєстр судових рішень теж вкрай мало містить вироків, де осіб було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 227 КК України: лише 13. І у всіх вироків йдеться зовсім не про товари військового призначення, а про олію, рибну ікру тощо, навіть у вирокі за 2025 р.¹⁴.

Тож метою цієї статті є переосмислення положень норми, передбаченої ст. 227 КК України, та надання пропозицій щодо кваліфікації дій осіб, які продають або ввозять в Україну задля подальшої реалізації (вводять в обіг) небезпечну продукцію військового призначення та медичну продукцію для захисників за досліджуваною статтею.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, будь-яке осмислення сучасності та прогнозування майбутнього є неможливим без аналізу минулого. Тож і виклад нашої роботи буде починатися саме з дослідження історичних передумов формулювання норми в чинній редакції.

¹³ Обліковано, скеровано до суду, засуджено. Ст. 227 КК України. CrimeDataLab. Статистика протидії злочинності в Україні (2013–2024). URL: <https://crimedatalab.shinyapps.io/platform/>.

¹⁴ Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>.

Досліджувана норма має попередника – ст. 147 КК УРСР. Цей кримінальний закон після проголошення Україною незалежності ще тривалий час був чинним із незначними змінами. Насамперед варто відмітити правонаступність підходу віднесення аналізованої статті до господарських злочинів. Це, як видається, було обумовлено ще світобаченням, коли саме державні та суспільні інтереси ставилися вище (як відмічав В. Я. Тацій, економічні інтереси обумовлені характером виробничих відносин та економічними законами соціалізму. Задача ж полягає в тому, щоб організувати діяльність окремих осіб, колективів і всього суспільства у суворій відповідності до них¹⁵), ніж інтереси конкретної особи і хоча чинний КК України і будувався вже зі значними новаціями, однак для повного переосмислення ще потрібен був час. Та й перша редакція ст. 227 КК України була дуже подібною із попередницею¹⁶. То які ж ключові моменти та недоліки фіксувалися вже на той час? Як писав В. Я. Тацій, «зазначений злочин завдає шкоди як ... економіці, так і інтересам споживачів», і питанням, яке поставало перед практиками того часу, стосувалося суб'єкта злочину та питання трактування предмету цього злочину. Так, вчений наголошував, що при визначенні понять «недоброякісна» та «некомплектна» промислова продукція варто фіксувати, що перша не може повністю або без істотної переробки використовуватися за призначенням. При цьому В. Я. Тацій наголошував, що «гарантійні показники щодо експлуатації і зберігання промислової продукції часто належать до основних при оцінці її якості, оскільки невідповідність їх

¹⁵ Тацій В. Я.. Объект преступления при выпуске недоброкачественной продукции. Известия высших учебных заведений. *Правоведение*. 1979. № 2. С. 85–88.

¹⁶ Стаття 147. Випуск або реалізація недоброякісної продукції.

Випуск на товарний ринок або інша реалізація споживачам недоброякісної, тобто такої, що не відповідає встановленим стандартам, нормам, правилам і технічним умовам, або некомплектної продукції і товарів, здійснені відповідальними за це особами, вчинені протягом року після накладення адміністративного стягнення за такі ж порушення, -

караються ...

Ті ж дії, якщо вони вчинені у великих розмірах або завдали шкоди здоров'ю чи призвели до смерті споживача, -

караються ... (Див. Кримінальний кодекс України (від статті 147 до статті 263): Кодекс України; Закон, Кодекс від 28.12.1960. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2002-05>).

продукції утруднює, обмежує, а іноді й виключає можливість її використання за цільовим призначенням»¹⁷. Окрім того, наголошувалося на важливості точного розуміння недоброякісної, нестандартної, некомплектної і такої, що не відповідає технічним умовам промислової продукції¹⁸.

Першочергово у ст. 227 КК України також йшлося про випуск або реалізацію недоброякісної продукції. Водночас було розширено предмет злочину, бо у КК України виключили вказівку на те, що продукція має бути виключно промисловою, тобто такою, яка була вироблена на промисловому підприємстві. Видається, що цей крок був абсолютно виправданим, так як у роботах В. Я. Тація неодноразово наголошувалося на тих складнощах з якими стикаються правоохоронні органи при доказуванні, які ж підприємства чи їх частини є промисловими¹⁹. Новелою також стало виключення прямої вказівки на суб'єкта злочину. То теж варто сприймати як слушний підхід.

Важливим аспектом даного складу злочину, як видається, був (і продовжує ним лишатися) саме предмет злочину: недоброякісна або некомплектна продукція та товари. При цьому продукція визнавалася недоброякісною, якщо вона «не відповідає встановленим стандартам, нормам, правилам і технічним умовам... Недоброякісну продукція та товари взагалі не можна використовувати за призначенням або можна лише після суттєвої переробки», а некомплектність означала «невідповідність існуючим вимогам за ознакою комплектності, за якої їх взагалі неможливо використовувати за цільовим призначенням або таке використання є значно утрудненим»²⁰.

Однак, як вже відмічалось, у 2010 р. положення ст. 227 КК України були принципово змінені Законом України «Про державний ринковий нагляд і

¹⁷ Тацій В. Я. Практика притягнення до кримінальної відповідальності за випуск недоброякісної продукції. *Радянське право*. 1987. № 4. С. 33.

¹⁸ Тацій В. Відповідальність за випуск недоброякісної промислової продукції. *Радянське право*. 1979. № 2. С. 46.

¹⁹ Тацій В. Відповідальність за випуск недоброякісної промислової продукції. *Радянське право*. 1979. № 2. С. 46–47; Тацій В. Я. Практика притягнення до кримінальної відповідальності за випуск недоброякісної продукції. *Радянське право*. 1987. № 4. С. 33.

²⁰ Кримінальний кодекс України: наук.-практ. коментар / за заг.ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 2-ге вид., переробл. та доповн. Х.: ТОВ «Одісей». 2004. С. 608–609.

контроль нехарчової продукції» № 2735-VI. Зокрема, предмет злочину із «недоброякісна або некомплектна продукція чи товари» було змінено на «небезпечна продукція», тобто фактично відбулося звуження предмету, а форми діянь «випуск» або «реалізація» були замінені на «введення в обіг (випуск)». На жаль, пояснювальна записка до законопроекту «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» № 6694 від 09.07.2010 не містить обґрунтування причин таких новацій²¹. Хоча якраз у контексті випуску військової продукції ситуація змінилася лише щодо ймовірно неякісної військової форми. Натомість в освітлених медіа випадках постачання неякісного озброєння, медичної продукції, засобів індивідуального захисту та харчування така новація лиш призвела, як видається, до ускладнення доказування вчиненого кримінального правопорушення, бо нині варто доказати не лише факт невідповідності продукції визначеним стандартам, а й те, що вони становлять небезпеку для життя чи здоров'я людей, довкілля тощо.

Отже, наразі предметом досліджуваного кримінального правопорушення (злочину) є небезпечна продукція, тобто продукція, яка під час її використання здатна прямо чи опосередковано завдати шкоди життю чи здоров'ю людини, довкіллю тощо. Хоча в науці кримінального права немає єдності думок щодо того, чи може така небезпечна продукція завдавати шкоди і довкіллю, чи має бути доведена саме шкода лише для людей. На нашу думку, враховуючи значний вплив довкілля на стан та якість життя і здоров'я кожної людини та суспільства загалом, доцільність в охопленні цього об'єкту видається очевидною²².

Також слід відмітити, що легального визначення небезпечної продукції, як харчової, так і нехарчової, немає. Тож дослідники виходять із протилежного

²¹ Михайліченко Т. О. Кримінальна відповідальність за випуск чи реалізацію недоброякісної продукції: минуле, сьогодення, майбутнє. *Наукова спадщина професора В. Я. Тація і актуальні проблеми кримінального права: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., що відбулася 21 січ. 2025 р.* / [редкол. Ю. А. Пономаренко та ін.]. Харків: Право. 2025. С. 317.

²² Там само. С. 318.

трактування яка продукція є безпечною. Так, А. М. Ришелюк відмічає, що «безпечною нехарчовою продукцією є будь-яка продукція, яка за звичайних або обґрунтовано передбачуваних умов використання не становить жодного ризику чи становить лише мінімальні ризики, зумовлені використанням такої продукції, які вважаються прийнятними і не створюють загрози суспільним інтересам», а безпечним харчовим продуктом є той, «який не справляє шкідливого впливу на здоров'я людини та є придатним для споживання»²³.

Однак контент-аналіз медіа дозволяє констатувати, як вже зазначалося, дії винних осіб кваліфікують за ст. 190 або 191 КК України без вказівки додатково на ст. 227 КК України. Як справедливо відмічає Т. М. Супрун-Ковальчук, «корупція в оборонному секторі підриває довіру суспільства та послаблює демократичне управління. Коли службові особи сфери оборони беруть участь у корупційній діяльності, це підриває принципи підзвітності, прозорості та чесності. Це сприяє розвитку культури безкарності та нівелює верховенство права, зрештою підриваючи довіру громадян до державних інституцій та їх здатність захищати національні інтереси»²⁴. Однак, як видається, відсутність належної правової оцінки введення в обіг на ринок України небезпечної продукції, зокрема нашим захисникам, не менше підриває довіру громадян до своєї держави. Люди, які ризикують щосекунди заради інших, відчують свою беззахисність, непотрібність. Аналіз Єдиного державного реєстру судових рішень теж підтверджує цей висновок (жодного судового рішення де б ішлося про товари військового призначення або медичну продукцію, яка передавалася ЗСУ, і були неналежної якості та створювали небезпеку їх використання, не знайдено). Тобто із незрозумілих причин практичними працівниками абсолютно не враховується, що в умовах бойових дій неякісні товари військового призначення та неякісна медична

²³ Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ: ВД «Дакор», 2018. С. 764.

²⁴ Супрун-Ковальчук Т. М. Кримінально-правова характеристика корупції у воєнний час: дослідження сфери оборони. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 2. С. 628. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.02.104>.

продукція становлять реальну небезпеку для життя та здоров'я захисників України.

Розглянемо всі небезпечні (неякісні) предмети, про які йшлося в медіа-повідомленнях.

1. *Бойовий комплект.* У 2023 та 2024 рр. Україну сколихнуло кілька скандалів щодо неякісних мін. Спочатку виявилось, що Міноборони закупило майже на 270 млн грн неякісних мін та мільйони зіпсованих патронів (порушено кримінальне провадження за ч. 4 ст. 190 КК України), а пізніше – постачання 120 000 дефектних 120-мм мінометних снарядів, які використовувалися на Авдіївсько-Покровському напрямку в 2024 р.²⁵. В останньому кейсі було виявлено, що на 10 пострілів військовими фіксувався тільки 1 розрив! Однією із причин цьому є неякісні т. зв. «вишибні» до цих мін. За таких умов або міна падає за 10–50 метрів від міномета, або «вишибні» взагалі не спрацьовують. За останньої ситуації захисникам доводиться щоразу, ризикуючи життям та здоров'ям, розбирати міномет і діставати міну власними руками²⁶. Як відмічають медіа, експертиза підтвердила системний характер цих дефектів, що свідчить про свідоме порушення технологічних процесів. 4-х осіб наразі підозрюють у розкраданні бюджетних коштів на суму понад 11 млрд грн та підриві обороноздатності країни. Окрім того, також постає питання щодо правової оцінки дій тих осіб, які брали участь у підробці звітів про якість. Є припущення, що будуть виявлені ширші корупційні схеми в оборонному секторі²⁷. Але як бачимо, чомусь у представників правоохоронних органів не постало питання щодо необхідності кваліфікації дій підозрюваних

²⁵ Тесля О. Постачання бракованих мін на фронт: у Міноборони зробили гучну заяву. 26.11.2024. *Главред*. URL: https://glavred.net/ukraine/postavki-brakovannyh-min-na-front-v-minoborony-sdelali-gromkoe-zayavlenie-10617461.html?utm_source=ukrnet_news; Міністерству оборони продали неякісні боєприпаси на мільйони гривень. 18.08.2023. *Військовий кур'єр*. URL: <https://mil.co.ua/ministerstvu-oborony-prodaly-neyakisni-boeyegrupy-na-miljony-gryven-foto/>.

²⁶ Тесля О. Постачання бракованих мін на фронт: у Міноборони зробили гучну заяву. 26.11.2024. *Главред*. URL: https://glavred.net/ukraine/postavki-brakovannyh-min-na-front-v-minoborony-sdelali-gromkoe-zayavlenie-10617461.html?utm_source=ukrnet_news.

²⁷ Корупція на фронті: Суд ув'язнив фігурантів справи про браковані снаряди для ЗСУ. 02.05.2025. ГО «Антикорупційний фронт» Лариси Криворучко». URL: https://www.anticor.foundation/novyny/18118/?utm_source=chatgpt.com.

і за ст. 227 КК України, хоча аналіз інформації, яка є вільному доступі, дозволяє припустити необхідність такої кваліфікації також.

І тут слушною видається пропозиція І. Ю. Пласюк визнавати діяння кримінально караним вже при створенні реальної загрози заподіяння не менш ніж істотної шкоди громадській безпеці²⁸, але водночас варто відмітити, що не лише громадській безпеці, а й життю та здоров'ю хоча б одній людині.

2. *Турнікети та аптечки.* Саме на кейсах постачання захисникам неякісних турнікетів та аптечок яскраво прослідковується потреба в переосмисленні існуючого підходу до об'єкта кримінального правопорушення, адже використання неякісного турнікету в кожному конкретному випадку не порушує ні суспільні відносини у сфері господарської діяльності, ні громадську безпеку. Однак його використання становить реальну небезпеку для життя поранених як захисників, так і цивільних осіб, які, приміром, потрапили під обстріл чи бомбардування й їм будуть намагатися надати домедичну чи медичну допомогу такими турнікетами. У серпня 2023 р. Т. М. Остащенко (командувач Медичних сил ЗСУ у 2021–2023 рр.) зазначила, що кожен 4-й джгут у війську є невідомого походження²⁹. І лише у жовтні 2023 р. (тобто на 10-му році війни) Міноборони створило департамент, який має розробити стандарти, а МОЗ написав проєкт вимог до таких виробів. Але станом на травень 2025 р. цей процес так і не отримав логічного свого завершення. Як відмічає І. Гончарук-Хомин (інструктор з тактичної медицини, представник благодійної організації "Госпітальєри"), «на погані турнікети ніхто не жаліється. Тому що немає кому жалітися», Л. Якимчук же наголошує, що підхід «краще будь-який турнікет, ніж його

²⁸ Пласюк І. Ю. Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції: проблеми визначення та встановлення обов'язкових ознак цього кримінального правопорушення. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2023, № 2(20). С. 155. DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2023.20.290715>.

²⁹ М'ясищев О., Скібіцька Ю., Коберник К. За півтора року Нацгвардія, рятувальники й правоохоронці купили 33 тисячі ненадійних турнікетів. 11.06.2024. *Бабель*. URL: <https://babel.ua/texts/107954-za-pivtora-roki-nacgvardiya-ryatuvalniki-y-pravoohoronci-kupili-33-tisyachi-nenadiynih-turniketiv-u-groshah-ce-ne-tak-bagato-mayzhe-17-milyoniv-griven-ale-velikiy-rizik-babel-rahuye>.

відсутність» є базово помилковим. Краще вже щоб турнікета не було взагалі, адже тоді в людини немає ілюзії безпеки, вона усвідомлює повною мірою всі ризики і намагається їх усунути, зокрема звертається до волонтерів, щоб їй надали якісну продукцію³⁰. Тож, з однієї сторони, ми донині не маємо стандарту для турнікетів, які є медичними виробами. Їх фальсифікація мала б охоплюватися ст. 321-1 КК України, але наша держава не повністю імплементувала Конвенцію Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я³¹, а у вказаній нормі згадала лиш про фальсифіковані лікарські засоби, тому ця норма не може застосовуватися. З іншої сторони, у випадках неякісності продукції, дії осіб які виробили та поставили (продали) такі вироби мали б отримати належну кримінально-правову оцінку, зокрема, і за ст. 227 КК України. Так, приміром, 6 квітня 2024 р. Є. Діденко (заступник командира роти з лікувальної роботи «Азову») написав: «Одна доба, два випадки: кровотеча з магістральної артерії на кінцівці, з неефективно працюючим турнікетом (затягнутим повністю). В результаті маємо загиблого воїна суміжної бригади»³². Ця ж проблема озвучувалася військовими медиками і раніше³³. Тобто маємо констатувати, що умисне введення в обіг такої медичної продукції має кваліфікуватися за ст. 227 КК України. У випадках же виявлення змови при публічних закупівлях такої продукції між сторонами з метою одержання незаконної вигоди, дії винних осіб мають додатково кваліфікуватися за ст. 191 або 190 КК України відповідно залежно від конкретних обставин справи.

³⁰ Для ЗСУ потрібен перелік турнікетів із конкретними назвами – Лесь Якимчук. 19.01.2025. Українське радіо. URL: <https://ukr.radio/news.html?newsID=106328>.

³¹ Детальніше див. «Михайліченко Т. О. Фармацевтичні кримінальні правопорушення: історія та сучасність. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 6. С. 592–595. URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/12/APP_06_2023.pdf».

³² Yevhen Didenko. 06.04.2024. URL: <https://x.com/yevhnddnko/status/1776707389103730967?s=46&t=p0RlgeXPz1-5jUM1UiENoQ>.

³³ Військовий загинув через неякісний турнікет: хто в цьому винен та яким має бути джгут. 03.05.2023. ТСН. URL: <https://tsn.ua/video-novini/viyskoviy-zagynuv-cherez-neyakisniy-turniket-hto-v-comu-vinen-ta-yakim-maye-buti-dzhgut.html>.

3. *Бронежилети та шоломи*. Питання про постачання та закупівлю захисникам неякісних бронежилетів та шоломів постійно піднімається в нашому суспільстві. Так, у 2018 р. Міністерство оборони України придбало понад 11 тисяч бронежилетів марки «Корсар МЗс-1-4», які не відповідали технічним вимогам та прострілювалися після намокання. При цьому за даними ДБР посадовці Міноборони та представники компанії постачальника знали, що за умови намокання (дощування) у бронежилетах змінюється молекулярна структура «кевлару» і він втрачає свої куленепробивні властивості. Збитки державі склали близько 42 млн грн. Підозрюваними стали високопосадовці міністерства та представники компанії-постачальника³⁴. В іншому кейсі особи організували закупівлю неякісних бронежилетів на кошти, виділені з державного бюджету. Наразі вони підозрюються у вчиненні злочинів, передбачених ч. 5 ст. 191, ч. 2 ст. 114-1 КК України. При цьому розслідуванням встановлено, що амуніцію закуповували за завищеними цінами зі 100% оплатою, а засоби індивідуального захисту прийняли без перевірки та передали неякісну продукцію на військові склади. У результаті підрозділи ЗСУ не були належно укомплектовані засобами індивідуального захисту на суму майже 2 млрд грн³⁵, тобто була створена небезпека життя і здоров'я значної кількості осіб, для яких ці бронежилети закупляли. Так само ознаки злочину, передбаченого ст. 227 КК України, вбачаються і у випадках закупівлі для поліції Харківщини неякісних бронежилетів, і постачання прикордонникам неякісних шоломів³⁶ та інші кейси. Всі їх об'єднує вказівка

³⁴ Закупівля неякісних бронежилетів Міноборони – ДБР завершило досудове розслідування. 27/10/2020. ДБР. URL: https://dbr.gov.ua/news/zakupivlya_neyakisnih_bronezhiletiv_minoboroni_-dbr_zavershilo_dosudove_rozsliduvannya?utm_source=chatgpt.com.

³⁵ Експосадовців Міноборони судитимуть через закупівлю неякісної амуніції для військових/ 17/10/2024. Армія inform. URL: https://armyinform.com.ua/2024/10/17/eksposadovciv-minoborony-sudytymut-cherez-zakupivlyu-neyakisnoyi-amuniciyi-dlya-vijskovyh/?utm_source=chatgpt.com.

³⁶ Повідомлено про підозру директору підприємства, яке поставило волинським бійцям амуніцію неналежної якості на суму 33 млн грн. 29.07.202. Волинська обласна прокуратура. URL: https://vol.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_t=rec&id=317128&fp=1140; Волокіта В. "Може становити загрозу життю": фірма продала поліції охорони неякісні бронежилети. 27.10.2024. Українська правда. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/10/27/721073/>; ДБР передало до суду справу про постачання прикордонникам неякісних шоломів на 36 мільйонів гривень. 12 лютого 2025. Судово-юридична газета. URL:

на те, що ця продукція є неякісною та може становити небезпеку для життя та здоров'я людини, але кваліфікації за ст. 227 КК України в жодному випадку немає.

4. *Продуктових наборів для військовослужбовців (сухпайки).* Серед всього вищеперерахованого з першого погляду вибиваються саме продуктові набори. Але насправді при оцінці неякісних сухпайків як таких, які є небезпечними для життя чи здоров'я людини, слід враховувати, що вони використовуються зазвичай в умовах, коли їжу приготувати неможливо або вкрай складно, зокрема у воєнно-польових умовах, і такі набори є вже готовими для вживання, а також перелік наявної медичної продукції також є обмеженим. Однак що робити захиснику, якому дали неякісний продуктовий набір: їсти з ризиком для життя чи здоров'я (отруїтися, захворіти на дизентерію, ботулізм, отримати загострення гастриту, виразки шлунку та ін.) чи залишатися кілька днів голодним? І в обох варіантах чи буде така людина здатною успішно виконувати бойові завдання? Навряд чи. Повідомлення про неякісні та часто небезпечні продуктові набори для захисників України теж періодично потрапляють в медіа. Так, у 2023 р. військовослужбовець «Ярмак» повідомив про отримання неякісних сухпайків, які були непридатні для споживання, бо мали ознаки псування³⁷. Але й до цього такі постачання не були винятковими³⁸. На жаль, жодна із осіб не була притягнута до кримінальної відповідальності зокрема за ст. 227 КК України.

Окремою проблемою, як вже нами зазначалося, є і те, що до юридичних осіб, які виробили небезпечну продукцію, навіть за умови визнання їх службових осіб винними у вчиненні злочину, передбаченого ст. 227 КК

https://sud.ua/uk/news/ukraine/323047-gbr-peredalo-v-sud-delo-o-postavkakh-pogranichnikam-nekachestvennykh-shlemov-na-36-millionov-griven?utm_source=chatgpt.com.

³⁷ Співак Ярмак, який служить у ЗСУ, розповів про неякісні сухпайки: «Перечекав обстріл і бігав до магазину». ТСН. https://tsn.ua/ato/spivak-yarmak-yakiy-sluzhit-u-zsu-rozpoviv-pro-neyakisni-suhpayki-perechekav-obstril-i-bigav-do-magazinu-2407249.html?utm_source=chatgpt.com.

³⁸ Гичко М. Для ЗСУ постачали неякісні сухпайки: Міноборони судиться за 446 млн гривень. 02.09.2023. УНІАН. URL: https://www.unian.ua/incidents/dlya-zsu-postachali-neyakisni-suhpayki-minoboroni-suditsya-za-446-mln-griven-12380127.html?utm_source=chatgpt.com.

України, неможливо застосувати заходи кримінально-правового характеру відповідно до ст. 96-3 КК України³⁹. Наразі господарські суди в кращому випадку стягують штрафи з таких підприємств та підприємців⁴⁰, однак такі дії не можуть якісно протидіяти умисному введенню в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції.

Що ж нас очікує в перспективі? Наразі в проєкті нового КК України (далі – Проєкт) є такі статті як ст. 5.1.11 «Незаконне поводження з небезпечною для життя людини продукцією» (злочин 3 ступеня) та ст. 5.1.17 «Незаконне поводження з продукцією, небезпечною для здоров'я людини чи довкілля» (проступок)⁴¹, які є потенційними наступниками ст. 227 КК України. Загалом роботу авторського колективу Проєкту варто оцінити позитивно, хоча вказівка на незаконний характер діянь (виготовлення, переробку, набуття, випуск на ринок, зберігання, переміщення та збут) надто звужує межі кримінально-правової охорони і може стати предметом маніпуляцій на практиці, що у свою чергу матиме ризик до «мертвонародженості» статей, передбачених ст. 5.1.11 та ст. 5.1.17⁴². Адже що робити, якщо виробили продукцію законно, але вона не відповідає стандартам і може становити загрозу для життя, здоров'я людини, довкілля? Приміром, як у ситуаціях із згаданими боєприпасами чи бронежилетами і турнікетами, які виробляли вітчизняні підприємства. За збереження поточної редакції

³⁹ Михайліченко Т. О. Кримінальна відповідальність за випуск чи реалізацію недоброякісної продукції: минуле, сьогодення, майбутнє. *Наукова спадщина професора В. Я. Тація і актуальні проблеми кримінального права*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., що відбулася 21 січ. 2025 р. / [редкол. Ю. А. Пономаренко та ін.]. Харків: Право. 2025. 458 с. С. 321.

⁴⁰ Волокіта В. «Може становити загрозу життю»: фірма продала поліції охорони неякісні бронежилети. 27.10.2024. *Українська правда*. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/10/27/721073/>; Волокіта В. У фірми відсудили штраф за поставку неякісних бронежилетів і шоломів. 16.11.2024. *Українська правда*. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/11/16/721909/>.

⁴¹ Контрольний текст проєкту нового КК: станом на 01.08.2024. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2024/08/02/kontrolnyj-tekst-proyektu-kk-standom-na-01-08-2024.pdf>

⁴² Михайліченко Т. О. Кримінальна відповідальність за випуск чи реалізацію недоброякісної продукції: минуле, сьогодення, майбутнє. *Наукова спадщина професора В. Я. Тація і актуальні проблеми кримінального права*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., що відбулася 21 січ. 2025 р. / [редкол. Ю. А. Пономаренко та ін.]. Харків: Право. 2025. 458 с. С. 322.

застосувати ст. 5.1.11 Проекту, на нашу думку, буде неможливо, а тому вона потребує уточнення.

Висновки. Підводячи підсумки, слід відмітити, що з однієї сторони, напрацювання В. Я. Тація по досліджуваній тематиці не втратили своєї актуальності. Ті проблеми, які вказував вчений і нині постають перед практиками, особливо в контексті доказування предмету злочину, передбаченого ст. 227 КК України. Водночас у зв'язку із значними та терміновими потребами у значній кількості продукції військового призначення та медичної продукції, їх виробники та продавці далеко не завжди дотримуються встановлених стандартів. Це у свою чергу становить реальну загрозу для життя та здоров'я українських військовослужбовців. Водночас проведене дослідження засвідчило, що на практиці норма, передбачена ст. 227 КК України, не виправдано не застосовується, хоча і повинна б. Її застосування разом із ст. 191 або 190 КК України при публічних закупівлях товарів військового призначення або медичної продукції для захисників б дозволило комплексно протидіяти кримінально-правовими засобами таким діям.

Список використаних джерел

1. Yevhen Didenko. 06.04.2024. URL: <https://x.com/yevehndenko/status/1776707389103730967?s=46&t=p0RlgeXPz1-5jUM1UiENOQ>.
2. Балко С. І. Кримінальна відповідальність за умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції: системний аналіз. *Наше право*. 2013. № 13. С. 132–135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2013_13_24.
3. Військовий загинув через неякісний турнікет: хто в цьому винен та яким має бути джгут. 03.05.2023. ТСН. URL: <https://tsn.ua/video/video-novini/viyskoviy-zaginu-v-cherез-neyakisniy-turniket-hto-v-comu-vinen-ta-yakim-maye-buti-dzhgut.html>.
4. Волокіта В. «Може становити загрозу життю»: фірма продала поліції охорони неякісні бронежилети. 27.10.2024. *Українська правда*. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/10/27/721073/>.

5. Волокіта В. У фірми відсудили штраф за поставку неякісних бронежилетів і шоломів. 16.11.2024. *Українська правда*. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/11/16/721909/>.
6. Гичко М. Для ЗСУ постачали неякісні сухпайки: Міноборони судиться за 446 млн гривень. 02.09.2023. УНІАН. URL: https://www.unian.ua/incidents/dlya-zsu-postachali-neyakisni-suhpayki-minoboroni-suditsya-za-446-mln-griven-12380127.html?utm_source=chatgpt.com.
7. ДБР передало до суду справу про постачання прикордонникам неякісних шоломів на 36 мільйонів гривень. 12 лютого 2025. *Судово-юридична газета*. URL: https://sud.ua/uk/news/ukraine/323047-gbr-peredalo-v-sud-delo-o-postavkakh-pogranichnikam-nekachestvennykh-shlemov-na-36-millionov-griven?utm_source=chatgpt.com.
8. Для ЗСУ потрібен перелік турнікетів із конкретними назвами — Лесь Якимчук. 19.01.2025. Українське радіо. URL: <https://ukr.radio/news.html?newsID=106328>.
9. Експосадовців Міноборони судитимуть через закупівлю неякісної амуніції для військових/ 17/10/2024. Армія inform. URL: https://armyinform.com.ua/2024/10/17/eksposadovciv-minoborony-sudytymut-cherez-zakupivlyu-neyakisnoyi-amunicziyi-dlya-vijskovykh/?utm_source=chatgpt.com.
10. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>.
11. Закупівля неякісних бронежилетів Міноборони – ДБР завершило досудове розслідування. 27/10/2020. ДБР. URL: https://dbr.gov.ua/news/zakupivlya_neyakisnih_bronezhiletiv_minoboroni_-_dbr_zavershilo_dosudove_rozsliduvannya?utm_source=chatgpt.com.
12. Контрольний текст проекту нового КК: станом на 01.08.2024. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2024/08/02/kontrolnyj-tekst-proyektu-kk-stanom-na-01-08-2024.pdf>.
13. Корупція на фронті: Суд ув'язнив фігурантів справи про браковані снаряди для ЗСУ. 02.05.2025. ГО «Антикорупційний фронт Лариси Криворучко». URL: https://www.anticor.foundation/novyny/18118/?utm_source=chatgpt.com.
14. Кримінальний кодекс України (від статті 147 до статті 263): Кодекс України; Закон, Кодекс від 28.12.1960. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2002-05>.
15. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. коментар / за заг.ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: ТОВ «Одіссей». 2004. 1152 с.
16. Михайліченко Т. О. Фармацевтичні кримінальні правопорушення: історія та сучасність. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 592–595. URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/12/APP_06_2023.pdf.

17. Михайліченко Т. О. Кримінальна відповідальність за випуск чи реалізацію недоброякісної продукції: минуле, сьогодення, майбутнє. *Наукова спадщина професора В. Я. Тація і актуальні проблеми кримінального права*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., що відбулася 21 січ. 2025 р. / [редкол. Ю. А. Пономаренко та ін.]. Харків: Право. 2025. 458 с. С. 316–322.

18. Міністерству оборони продали неякісні боеприпаси на мільйони гривень. 18.08.2023. *Військовий кур'єр*. URL: <https://mil.co.ua/ministerstvu-oborony-prodaly-neyakisni-boyeprigrasy-na-miljony-gryven-foto/>.

19. Морозовська О. А. Кримінальна відповідальність за умисне введення в обіг небезпечної продукції в Україні та країнах ЄС. *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 2(4). С. 113–117. <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-2-113-117>.

20. Морозовська О. А. Проблемні аспекти об'єктивної сторони умисного введення в обіг (випуску на ринок України) небезпечної продукції (стаття 227 Кримінального кодексу України). *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 3. С. 43–47. <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2023-84-43-47>.

21. М'ясищев О., Скібіцька Ю., Коберник К. За півтора року Нацгвардія, рятувальники й правоохоронці купили 33 тисячі ненадійних турнікетів. 11.06.2024. *Бабель*. URL: <https://babel.ua/texts/107954-za-pivtora-roki-nacgvardiya-ryatuvalniki-y-pravoohoronci-kupili-33-tisyachi-nenadiynih-turniketiv-u-groshah-ce-ne-tak-bagato-mayzhe-17-milyoniv-griven-ale-velikiy-rizik-babel-rahuye>.

22. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ: ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

23. Наумчук Н. В. Проблемні аспекти об'єктивної сторони умисного введення в обіг на ринку України (випуску на ринок України) небезпечної продукції (ст. 227 Кримінального кодексу України). *Вісник Запорізького національного університету*. 2014. № 4 (II). С. 270–274.

24. Обліковано, скеровано до суду, засуджено. Ст. 227 КК України. CrimeDataLab. Статистика протидії злочинності в Україні (2013–2024). URL: <https://crimedatalab.shinyapps.io/platform/>.

25. Плаксюк І. Ю. Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції: проблеми визначення та встановлення обов'язкових ознак цього кримінального правопорушення. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2023. № 2(20). С. 146–158. DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2023.20.290715>.

26. Повідомлено про підозру директору підприємства, яке поставило волинським бійцям амуніцію неналежної якості на суму 33 млн грн. 29.07.202. Волинська обласна прокуратура. URL: https://vol.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_t=rec&id=317128&fp=1140.

27. Поставили неякісні аптечки для військових на 18 млн гривень: судитимуть групу осіб. 21.04.2025. Армія інформ. URL: <https://armyinform.com.ua/2025/04/21/postavyly-neyakisni-aptechky-dlya-vijskovykh-na-18-mln-gryven-sudytymut-grupu-osib/#:~:text=%D0%9F%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%BA%D0%B8%20%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B1%D1%8E%D1%80%D0%BE%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%8C%20%D1%83,%D1%86%D0%B5%20%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D1%94%20%D0%BA%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8F%20%D0%94%D0%91%D0%A0>.

28. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 № 2735-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2735-17>.

29. Співак Yarmak, який служить у ЗСУ, розповів про неякісні сухпайки: «Перечекав обстріл і бігав до магазину». ТСН. https://tsn.ua/ato/spivak-yarmak-yakiy-sluzhit-u-zsu-rozpoviv-pro-neyakisni-suhpayki-perechekav-obstril-i-bigav-do-magazinu-2407249.html?utm_source=chatgpt.com.

30. Супрун-Ковальчук Т. М. Кримінально-правова характеристика корупції у воєнний час: дослідження сфери оборони. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 2. С. 624–629. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.02.104>.

31. Тацій В. Я. Объект преступления при выпуске недоброкачественной продукции. Известия высших учебных заведений. *Правоведение*. 1979. № 2. С. 85–88.

32. Тацій В. Я. Відповідальність за випуск недоброякісної промислової продукції. *Радянське право*. 1979. № 2. С. 45–48.

33. Тацій В. Я. Практика притягнення до кримінальної відповідальності за випуск недоброякісної продукції. *Радянське право*. 1987. № 4. С. 31–34.

34. Тесля О. Постачання бракованих мін на фронт: у Міноборони зробили гучну заяву. 26.11.2024. *Главред*. URL: https://glavred.net/ukraine/postavki-brakovannyh-min-na-front-v-minoborony-sdelali-gromkoe-zayavlenie-10617461.html?utm_source=ukrnet_news.

REFERENCES

1. Yevhen Didenko. 06.04.2024. URL: <https://x.com/jevhniddnko/status/1776707389103730967?s=46&t=p0RlgeXPz1-5jUM1UiENOQ>.

2. Balko, S. I. (2013). Kryminalna vidpovidalnist za umysne vvedennia v obih na rynku Ukrainy (vypusk na rynek Ukrainy) nebezpechnoi produktsii: systemnyi

analiz. *Nashe pravo*, 13, 132-135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2013_13_24 [in Ukrainian].

3. Viiskovyi zahynuv cherez neiakisnyi turniket: khto v tsomu vynen ta yakym maie buty dzhhut. 03.05.2023. TSN. URL: <https://tsn.ua/video/video-novini/viyskoviy-zagynuv-cherez-neyakisniy-turniket-hto-v-comu-vinen-ta-yakim-maye-buti-dzhgut.html> [in Ukrainian].

4. Volokita, V. «Mozhe stanovyty zahrozu zhyttiu»: firma prodala politsii okhorony neiakisni bronezhylety. 27.10.2024. *Ukrainska pravda*. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/10/27/721073/> [in Ukrainian].

5. Volokita, V. U firmy vidsudyly shtraf za postavku neiakisnykh bronezhyletiv i sholomiv. 16.11.2024. *Ukrainska pravda*. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/11/16/721909/> [in Ukrainian].

6. Hychko, M. Dlia ZSU postachaly neiakisni sukhpaiky: Minoborony sudytsia za 446 mln hryven. 02.09.2023. *UNIAN*. URL: https://www.unian.ua/incidents/dlya-zsu-postachali-neyakisni-suhpayki-minoboroni-suditsya-za-446-mln-griven-12380127.html?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

7. DBR peredalo do sudu spravu pro postachannia prykordonnykam neiakisnykh sholomiv na 36 milioniv hryven. 12 liutoho 2025. *Sudovo-yurydychna hazeta*. URL: https://sud.ua/uk/news/ukraine/323047-gbr-peredalo-v-sud-delo-o-postavkakh-pogranichnikam-nekachestvennykh-shlemov-na-36-millionov-griven?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

8. Dlia ZSU potriben perelik turniketiv iz konkretnymy nazvamy – Les Yakymchuk. 19.01.2025. *Ukrainske radio*. URL: <https://ukr.radio/news.html?newsID=106328> [in Ukrainian].

9. Eksposadovtsiv Minoborony sudytymut cherez zakupivliu neiakisnoi amunitsii dlia viiskovykh/ 17/10/2024. *Armiiia inform*. URL: https://armyinform.com.ua/2024/10/17/eksposadovcziv-minoborony-sudytymut-cherez-zakupivlyu-neyakisnoyi-amunicziyi-dlya-vijskovykh/?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

10. Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>

11. Zakupivlia neiakisnykh bronezhyletiv Minoborony – DBR zavershylo dosudove rozsliduvannia. 27/10/2020. *DBR*. URL: https://dbr.gov.ua/news/zakupivlya_neyakisnih_bronezhiletiv_minoboroni_-_dbr_zavershilo_dosudove_rozsliduvannya?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

12. Kontrolnyi tekst proiektu novoho KK: stanom na 01.08.2024. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2024/08/02/kontrolnyj-tekst-proyektu-kk-stanom-na-01-08-2024.pdf> [in Ukrainian].

13. Koruptsiia na fronti: Sud uviaznyv fihurantiv spravy pro brakovani snariady dlia ZSU. 02.05.2025. HO «Antykoruptsiinyi front Larysy Kryvoruchko».

URL: https://www.anticor.foundation/novyny/18118/?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

14. Kryminalnyi kodeks Ukrainy (vid statti 147 do statti 263): Kodeks Ukrainy; Zakon, Kodeks vid 28.12.1960. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2002-05> [in Ukrainian].

15. Maliarenko, V. T., Stashys, V. V. Tatsii, V. Ia. (Eds.). (2004). Kryminalnyi kodeks Ukrainy: nauk.-prakt. komentar. Kharkiv: TOV «Odissei». 1152 p. [in Ukrainian].

16. Mykhailichenko, T. O. (2023). Farmatsevtichni kryminalni pravoporushennia: istoriia ta suchasnist. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 6, 592-595. URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/12/APP_06_2023.pdf [in Ukrainian].

17. Mykhailichenko, T. O. (2025). Kryminalna vidpovidalnist za vypusk chy realizatsiiu nedobroiakisnoi produktsii: mynule, sohodennia, maibutnie. *Naukova spadshchyna profesora V.Ia. Tatsiia i aktualni problemy kryminalnoho prava: materialy vseukr. nauk.-prakt. konf., shcho vidbulasia 21 sich. 2025 r. Yu.A. Ponomarenko (Ed.)*. Kharkiv: Pravo, 316–322 [in Ukrainian].

18. Ministerstvu oborony prodaly neiakisni boieprypasy na miliony hryven. 18.08.2023. *Viiskovyi kurier*. URL: <https://mil.co.ua/ministerstvu-oborony-prodaly-neyakisni-boieprypasy-na-miljony-gryven-foto/>.

19. Morozovska, O. A. (2024). Kryminalna vidpovidalnist za umysne vvedennia v obih nebezpechnoi produktsii v Ukraini ta krainakh YeS. *Pravovyi chasopys Donbasu*, 2(4), 113–117. <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-2-113-117> [in Ukrainian].

20. Morozovska, O. A. (2024). Problemni aspekty obiektyvnoi storony umysnoho vvedennia v obih (vypusku na rynek Ukrainy) nebezpechnoi produktsii (stattia 227 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy). *Pravovyi chasopys Donbasu*, 3, 43–47. <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2023-84-43-47> [in Ukrainian].

21. M'iasyshchev, O., Skibitska, Yu., Kobernyk, K. Za pivtora roku Natshvardiia, riatuvalnyky y pravoohorontsi kupyly 33 tysiachi nenadiinykh turniketiv. 11.06.2024. Babel. URL: <https://babel.ua/texts/107954-za-pivtora-roki-nacgvardiya-ryatuvalniki-y-pravoohorontsi-kupili-33-tisyachi-nenadiynih-turniketiv-u-groshah-ce-ne-tak-bagato-mayzhe-17-milyoniv-griven-ale-velikiy-rizik-babel-rahuye> [in Ukrainian].

22. Melnyk, M. I., Khavroniuk, M. I. (2018). Naukovo-praktychnyi komentar Kryminalnoho kodeksu Ukrainy. Kyiv: VD «Dakor», 1360 p. [in Ukrainian].

23. Naumchuk, N. V. (2014). Problemni aspekty obiektyvnoi storony umysnoho vvedennia v obih na rynku Ukrainy (vypusku na rynek Ukrainy) nebezpechnoi produktsii (st. 227 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy). *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, 4 (II), 270–274 [in Ukrainian].

24. Oblikovano, skеровано do sudu, zasudzheno. St. 227 KK Ukrainy. CrimeDataLab. Statystyka protydii zlochynnosti v Ukraini (2013–2024). URL: <https://crimedatalab.shinyapps.io/platform/> [in Ukrainian].

25. Plaksiuk, I. Yu. (2023). Umysne vvedennia v obih na rynku Ukrainy (vypusk na rynek Ukrainy) nebezpechnoi produktsii: problemy vyznachennia ta vstanovlennia oboviazkovykh oznak tsoho kryminalnoho pravoporushennia. *Visnyk Asotsiatsii kryminalnoho prava Ukrainy*, 2(20), 146–158. DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2023.20.290715> [in Ukrainian].

26. Povidomleno pro pidozru dyrektoru pidpriemstva, yake postavilo volynskym biitsiam amunitsiiu nenalezhnoi yakosti na sumu 33 mln hrn. 29.07.202. Volynska oblasna prokuratura. URL: https://vol.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_t=rec&id=317128&fp=1140 [in Ukrainian].

27. Postavyly neiakisni aptechky dlia viiskovykh na 18 mln hryven: sudytymut hrupu osib. 21.04.2025. Armiia inform. URL: <https://armyinform.com.ua/2025/04/21/postavyly-neyakisni-aptechky-dlya-vijskovykh-na-18-mln-gryven-sudytymut-grupu-osib/#:~:text=%D0%9F%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B1%D1%8E%D1%80%D0%BE%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%8C%20%D1%83,%D1%86%D0%B5%20%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D1%94%20%D0%BA%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8F%20%D0%94%D0%91%D0%A0> [in Ukrainian].

28. Pro derzhavnyi rynkovyi nahliad i kontrol nekharchovoi produktsii: Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 № 2735-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2735-17> [in Ukrainian].

29. Spivak Yarmak, yakyy sluzhyt u ZSU, rozpoviv pro neiakisni sukhpaiky: «Perechekav obstril i bihav do mahazynu». TSN. https://tsn.ua/ato/spivak-yarmak-yakyy-sluzhit-u-zsu-rozpoviv-pro-neyakisni-suhpayki-perechekav-obstril-i-bigav-do-magazynu-2407249.html?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

30. Suprun-Kovalchuk, T. M. (2024). Kryminalno-pravova kharakterystyka koruptsii u voiennyi chas: doslidzhennia sfery oborony. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 2, 624–629. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.02.104> [in Ukrainian].

31. Tatsyi, V. Ia. (1979). Obekt prestupleniya pry vypuske nedobrokachestvennoi produktsyy. Yzvestiya vysshykh uchebnykh zavedenyi. *Pravovedenye*, 2, 85–88 [in Russian].

32. Tatsii, V. Ia. (1979). Vidpovidalnist za vypusk nedobroiakisnoi promyslovoi produktsii. *Radianske pravo*, 2, 45–48 [in Ukrainian].

33. Tatsii, V. Ia. (1987). Praktyka prytiahnennia do kryminalnoi vidpovidalnosti za vypusk nedobroiakisnoi produktsii. *Radianske pravo*, 4, 31–34 [in Ukrainian].

34. Teslia, O. Postachannia brakovanykh min na front: u Minoborony zrobyly huchnu zaiavu. 26.11.2024. Hlavred. URL:

https://glavred.net/ukraine/postavki-brakovannyh-min-na-front-v-minoborony-sdelali-gromkoe-zayavlenie-10617461.html?utm_source=ukrnet_news [in Ukrainian].

Mykhailichenko T. O. Dangerous products as the subject of a crime: critical analysis of the evolution of article 227 of the Criminal code of Ukraine and the legacy of V. Ya. Tatsia

The article explores the provisions of the current criminal legislation, namely Article 227 of the Criminal Code of Ukraine, through the lens of reinterpreting the conceptual approaches of V. Ya. Tatsiy regarding dangerous products. It is established that the amendments to this article in comparison with the Criminal Code of 1960 should be positively assessed, as they partially eliminated the shortcomings previously identified by V. Ya. Tatsiy. At the same time, the changes to Article 227 of the Criminal Code in 2010 should be viewed critically. In particular, the object of the crime was changed from “substandard or incomplete products or goods” to “dangerous products,” which, in fact, narrowed its scope. In some cases, this has made it impossible to apply Article 227 of the Criminal Code. However, in the context of military-purpose and medical goods delivered to defenders that are substandard and, therefore, dangerous to life and health, the provision should still be applied. Yet, an analysis of judicial practice and media content reveals that in practice, this norm is not used in the qualification of offenders.

It is proven that the scholarly contributions of V. Ya. Tatsiy on this topic remains relevant. The issues he raised still challenge practitioners today, particularly in the context of proving the object of the crime under Article 227. At the same time, due to the urgent and large-scale demand for military and medical goods, producers and sellers often fail to comply with established standards. This poses a real threat to the life and health of Ukrainian military personnel. The study also shows that Article 227 is unjustifiably underused, although it should be applied. Its application in conjunction with Article 191 or 190 of the Criminal Code of Ukraine in cases of public procurement of military or medical goods for defenders would provide a more comprehensive criminal law response to such acts.

Key words: *criminal liability; criminal law regulation; criminal offense; distribution of dangerous products; dangerous products; military-purpose goods; public procurement; medical products; corruption-related criminal offenses.*